

Nr 426.

Av herrar **Arne**mark och **Lundqvist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m. föreslås i § 2 punkt b., att vad i lagen stadgas icke skulle äga tillämpning å arbetstagare, som är »företagsledare eller annan befattningshavare i överordnad ställning».

I förevarande punkt avviker propositionen från det förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, som framlagts i ett betänkande avgivet den 31 december 1937 av den s. k. Arbetstidsutredningen angående affärs- och kontorsanställda. Motsvarande bestämmelse i arbetstidsutredningens förslag hade nämligen följande utformning: »Denna lag äger icke tillämpning å anställd företagsledare eller annan befattningshavare i *självständig* och överordnad ställning.»

Såsom av propositionen framgår hade redan gentemot kommittéförslaget invändningar framställt av representanter för de anställda, särskilt av Daco samt Handelsarbetareförbundet och Landsorganisationen. I dessa yttranden hade understrukits, att en regel utformad på sätt som de sakkunniga föreslagit, uppenbarligen vore ägnad att leda till tvistigheter. Undantaget borde, enligt dessa yttranden, begränsas till sådana arbetstagare, som vore arbetsledare i egentlig mening, d. v. s. sådana, som icke själva deltog i de underordnades arbete.

Departementschefen har emellertid i propositionen uttalat, att undantaget för vissa överordnade befattningshavare borde i görligaste mån överensstämma med motsvarande undantag i allmänna arbetstidslagen och lantarbetstidslagen. Ifråga om tillämpningen syntes, enligt departementschefens uppfattning, arbetsrådets praxis beträffande motsvarande stadganden i allmänna arbetstidslagen och lantarbetstidslagen böra vara vägledande.

Den av departementschefen sålunda anförda motiveringen för utformningen av förevarande undantagsbestämmelse kunna vi icke finna övertygande. Arbetsförhållandena äro så väsentligt olikartade på de arbetsområden, som avses med av departementschefen åberopade arbetstidslagarna, och den nu för detaljhandeln föreslagna lagen, att praxis ifråga om tillämpningen av förstnämnda lagar icke utan vidare torde kunna överflyttas till den nu avsedda arbetstidslagens område. Den allmänna arbetstidslagen undantager bl. a. »ritare, bokhållare eller därmed jämställd person» och gäller sålunda huvudsakligast de egentliga kroppsarbetarna. För dessa kategorier vållar det i regel icke några särskilda svårigheter att fastställa, vilken person som står i överordnad ställning. I detta sammanhang må också anmärkas, att

den allmänna arbetstidslagens motsvarande undantag avser »verkmästare eller annan befattningshavare i överordnad ställning». De på handelsn område anställda arbetstagarna intaga i regel en ställning av över- och underordnade till varandra. Med undantag för den lägsta befattningshavaren inom varje företag intaga därför ofta nästan samtliga anställda på handelsn område överordnad ställning i förhållande till någon annan arbetstagare. Den i propositionen föreslagna formuleringen av undantagsbestämmelsen kan därför på handelsn område icke giva nöjaktig vägledning för bedömande av var gränsen skall dragas mellan de befattningshavare, som skola omfattas av lagen, och de som skola undantagas. Det måste emellertid anses vara en principfråga av mycket stor räckvidd att få fastslaget, att lagen skall gälla i alla de fall, då icke särskilda förhållanden motivera ett undantag. Så synes oss vara fallet enbart då fråga är om arbetstagare, vilka intaga verklig arbetsledareställning och sålunda icke själva annat än tillfälligtvis deltaga i det arbete, som utföres av de underordnade befattningshavarna.

I § 3 i lagen om förenings- och förhandlingsrätt av den 11 september 1936 återfinnes en definition av begreppet arbetsledare, som synes böra komma i tillämpning även i förevarande lag.

Under återopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta giva 2 § i arbetstidslag för detaljhandeln i huvudsak följande innehåll:

2 §.

Vad nedan — — — familj;

b) företagsledare eller annan befattningshavare, som är anställd att såsom arbetsgivarens ställföreträdare leda, fördela och kontrollera arbete, vilket utföres av honom underställd personal och i vilket arbete han icke annat än tillfälligtvis själv deltagar; eller

c) anställd — — — farmacevt.

Stockholm den 24 mars 1939.

Gustaf Arnemark.

R. Lundqvist.